

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016 houdende de opbrenging van kunstmeststoffen.
- Principiële goedkeuring

Samenvatting: Het Mestdecreet van 22 december 2006 bepaalt dat bij de opbrenging van kunstmeststoffen op de buitenste werkgang van percelen, een kantenstrooier gebruikt wordt voor wat betreft het opbrengen van vaste kunstmest, en een toestel dat uitgerust is met een driftreducerende techniek voor wat betreft het opbrengen van vloeibare kunstmest, waarbij aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt gedelegeerd om te kunnen omschrijven waaraan deze kantenstrooier of driftreducerende techniek moet voldoen, evenals om even performante alternatieven voor de opbrenging te bepalen. Dit besluit bevat de uitwerking van deze delegatie.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Omgeving en natuur

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/506
- De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 21 november 2025

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het Mestdecreet bepaalt dat het vanaf 2025 verplicht is om bij het gebruik van kunstmest bij de buitenste werkgang het bemesten uit te voeren met een kantenstrooier (vaste kunstmest) of met een toestel dat uitgerust is met een driftreducerende techniek (vloeibare meststof). Momenteel is echter nog niet bepaald welke vormen van kantenstrooien en driftreducerende technieken voldoen aan de vereisten. Het Mestdecreet voorziet een delegatie aan de Vlaamse Regering om nader te bepalen waaraan deze kantenstrooiers en driftreducerende technieken moeten voldoen, evenals de delegatie om andere technieken toe te laten als deze de kunstmestmeststoffen ook voldoende gericht kunnen opbrengen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 van dit besluit voegt een nieuwe afdeling 6, Opbrenging van kunstmeststoffen, in bij Hoofdstuk 4, Bemesting, van de VLAREME, en bestaat uit twee nieuwe artikelen.

Het ontworpen artikel 4.6.1 regelt de voorwaarden waaraan de kunstmeststrooiers dienen te voldoen, die worden gebruikt voor de opbrenging van vaste kunstmeststoffen.

Het juist strooien met een kantenstrooier (schijvenstrooier of pendelstrooier) van kunstmest is complex. Het juist afstellen van de strooier - zoals voorgeschreven door de constructeur en op basis van de handleiding en het zogenaamd strooiboekje - is nodig: de afstellingen van de kunstmeststrooier hangen af van de gewilde dosis, de gebruikte kunstmest, de strooibreedte en de rijnsnelheid van de tractor.

De kunstmeststrooiers hebben vaak een grote strooibreedte links en rechts van de tractor (alsook naar achteren), waardoor het niet gemakkelijk is om bij de buitenste werkgang de buitenstroken van een perceel juist te bemesten: er is een risico dat de buitenstrook minder bemest wordt dan gewild (niet voldoende korrels komen tot aan de grens van het bemestbare deel van het perceel) en dat mestkorrels buiten het bemestbare deel van het perceel terecht komen.

Een technische voorziening op de kunstmeststrooiers – via het kantenstrooien - laat toe dat de kunstmeststoffen juist toegediend worden tot op de randlijn van het bemestbare deel van het perceel. Deze voorziening moet bij de buitenste werkgang worden ingeschakeld, en is dus degelijk verschillend van het “volleveldstrooien” op het veelal groter binnendeel van het perceel. Met het kantenstrooien zorgt men dat kunstmestkorrels niet over die randlijn terecht komen, en tegelijk benadert men ook de gewilde dosis - zoals in het midden van het perceel - tot op die randlijn.

Het kantenstrooien is mogelijk door een bijkomende uitrusting op de kunstmeststrooier. Men kan kantenstrooien op twee manieren: met het “kant-af strooien” of met het “kant-op strooien”, die elk een aparte uitrusting vragen. Bij het “kant-af strooien” rijdt men zeer nabij de randlijn van het bemestbare deel van het perceel, en strooit de kunstmeststrooier enkel naar het middendeel van het perceel (van de kant af). Bij het “kant-op strooien” (naar de rand toe) rijdt men op halve werkbreedte van de voornoemde randlijn en wordt zowel links als rechts van het werkpad gestrooid maar waarbij het bemesten naar de rand toe van het perceel het strooibeeld - via de uitrusting voor het kant-op strooien - aangepast wordt om ook daar zowel een egale dosis te bekomen als om te vermijden dat korrels over de randlijn terecht komen.

Het kant-af strooien biedt meer zekerheid in het vermijden van bemesting over de randlijn dan het kant-op strooien. Op betaalde akkers echter houdt het kant-af strooien in dat veelal een bijkomend werkpad wordt gecreëerd ten opzichte van de bestaande werkpaden bijvoorbeeld ontstaan bij het

toedienen van gewasbeschermingsmiddelen via een spuittoestel. Dit leidt tot gewasschade en dus inkomensverlies, en zorgt voor meer bodemcompactatie. Om die reden wordt het kant-af strooien enkel verplicht op grasland en op niet beteelde akker, en is op beteelde akker zowel kant-af strooien als kant-op strooien mogelijk. Naargelang de voornoemde situaties moet de nodige voorziening voor het kant-op of het kant-af strooien gebruikt worden. De voorziening voor het kantenstrooien moet gebruikt worden langs alle zijden van het perceel, grenzend aan een waterlichaam.

Verskillende types van uitrustingen bestaan voor het kant-op strooien en het kant-af strooien, Enkel de niet toegelaten uitrustingen worden hier vermeld. Dit is het gebruik van een schuinstelcylinder voor het kant-op strooien, aangezien het resultaat van vermindering van verliezen van korrels zeker in elk geval van grotere werkbreedtes onzeker is en het strooibeeld aan de andere kant (naar het middendeel van het perceel) verstoord wordt. Om dezelfde redenen is het louter lager zetten van de strooier, niet toegelaten als techniek om kant-op te strooien

In afwijking van het kant-op en het kant af strooien met schijvenstrooiers of pendelstrooiers zijn een aantal alternatieve technieken toegelaten voor het toedienen van kunstmestkorrels op de buitenrand van het bemestbare deel van het perceel, aangezien deze alternatieve technieken er eveneens voor zorgen dat de kunstmest ook voldoende gericht opgebracht wordt. Dit is het bemesten in een band, in een rij, of in een plantgat, aangezien zeer gericht op slechts een deel(tje) van het veld bemest wordt en enkel in directe nabijheid van het gewas, zodat het risico op verlies van bemesting buiten het perceel niet bestaat. Dergelijke gerichte vorm van bemesting kan toegepast worden bij bijvoorbeeld aardappelen, maïs, en bepaalde groenten. Bij bandbemesting word de meststof in smalle banen of rijen aangebracht, meestal dicht bij of onder de zaairij. Het gebruik van pneumatische strooiers is ook toegelaten, waar de vaste meststoffen via een strooiboom door een pneumatische pomp worden verdeeld en verticaal naar beneden vallen ; deze toedieningswijze is dus helemaal anders dan het lateraal en naar achteren wegslingeren van de kunstmestkorrel zoals gebeurt met een strooier (schijvenstrooier of pendelstrooier), en garandeert een afgelijnd strooibeeld waardoor het risico op verlies van bemesting buiten het perceel niet bestaat. Ook is het gebruik van een vijzelstrooier toegelaten, waar de strooiboom met de verdeelvijzel ook een afgelijnd strooibeeld garandeert. Als laatste alternatief is er het handmatig strooien zodat percelen met een grilliger randlijn ook op een juiste manier kunnen bemest worden.

Het ontworpen artikel 4.6.2 regelt de voorwaarden waaraan de driftreducerende technieken bij het opbrengen van vloeibare kunstmeststoffen met een spuittoestel dienen te voldoen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar vereiste technieken, gebaseerd op de wijze van opbrenging van de vloeibare kunstmeststoffen.

Zo zijn er vloeibare kunstmeststoffen die in de eerste plaats bedoeld zijn om op de bladeren van de geteelde gewassen opgebracht te worden met als bedoeling de opname van de nutriënten te doen via het blad. Hierbij worden de meststoffen in kleine dosissen per hectare opgebracht, en dit met een spuittoestel met de driftreducerende technieken zoals de landbouwsector ook al gewasbeschermingsmiddelen opbrengt. Daarom wordt hier verwezen naar de IPM richtlijnen zoals uitgevaardigd door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, waarin de mogelijke technieken voor de opbrenging opgelijst zijn. Landbouwers zijn hierbij vrij in hun keuze van de gebruikte techniek, met dien verstande dat steeds een techniek moet gebruikt worden die resulteert in evenveel driftreductie als de driftreductie van toepassing op gewasbeschermingsmiddelen.

Tevens zijn er vloeibare kunstmeststoffen die bedoeld zijn om via het wortelstelsel opgenomen te worden, en deze vloeibare kunstmeststoffen worden in de regel aan een hogere dosis per hectare toegediend. Deze meststoffen moeten met een spuittoestel uitgerust met straaldoppen voor bemesting of met ketsdoppen voor bemesting toegediend worden. Dit is aangezien het risico op drift kleiner is dan bij het gebruik van sproeidoppen toegelaten voor de gewasbeschermingsmiddelen, aangezien de meststoffen toegediend worden in de vorm van (een) straaltje(s) of in de vorm van grovere spuitdruppels. Ook bij gebruik van de doppen voor gewasbeschermingsmiddelen is het risico op verbranding van het gewas door de oplossing van meststoffen en ook van corrosieschade van het materieel groot. Het Technisch comité 'driftreductie'

van FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu gaf volgend advies: “Het technisch comité ‘driftreductie’ is van mening dat het driftgevaar bij straaldoppen en ketsdoppen voor vloeibare bemesting beduidend lager is in vergelijking met klassieke driftreducerende doppen die (ook) gebruikt worden voor gewasbeschermingsmiddelen. Dit omwille van hun werkingsprincipe waarbij vloeistofstralen en/of erg grove druppels gevormd worden. Het technische comité is daarom van oordeel dat naast de geklasseerde 90% driftreducerende doppen, ook meerstraaldoppen en ketsdoppen specifiek voor vloeibare bemesting kunnen gebruikt worden om op een precieze manier vloeibare meststof toe te passen”.

Als alternatieve mogelijkheid kunnen vloeibare kunstmeststoffen ook toegediend worden met een toestel waarmee de vloeibare meststof direct op of in de grond worden opgebracht (gericht dichtbij het gewas, in het plantgat, in een rij of in een band) of met een spaakwielbemester waar de meststof in de bodem geïnjecteerd wordt, aangezien via deze technieken de vloeibare meststof niet verneveld worden in de vorm van spuitdruppeltjes en er geen risico is op drift.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeel van de Vlaamse Overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring wordt dit voorontwerp van besluit overgemaakt aan de Raad van State voor advies, en wordt het voorontwerp meegedeeld aan de Europese Commissie, met toepassing van artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij, waarna de stand-still periode van drie maanden wordt doorlopen.

Het besluit wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering voor definitieve goedkeuring, na verwerking van dit advies en doorlopen van de stand-still periode.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;

2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw:

- te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
- te gelasten het voorontwerp van besluit mee te delen aan de Europese Commissie, met toepassing van artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

1. Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
2. Advies IF
3. Wetgevingstechnisch en taalkundig advies